

neki 5 milj. več, kakor lani. Letos pridejo tudi mladočeski poslanci v delegacijo, lani jih še ni bilo, zato bode v njej že tudi nekaj »po novi šegi«. — Za prazno mesto drž. poslanca na Dunaji se sili vendar-le dr. Kronawetter, velik prijatelj judov in tudi delalcev, ako ga nič ne stane, kakor kje kake besede.

Štajarsko. Deželni zbor v Gradci je izvolil, kakor po navadi, več odsekov v posvetovanje tacih stvari, ki jih dobi dež. zbor v sklepanje. Od slov. poslancev je g. dr. Lipold v finančnem, gosp. Fr. Robič v šolskem, g. dr. Dečko v prošinskem, dr. Radaj v poljedelskem, g. dr. Srnec v občinskem in g. M. Vošnjak v železniškem odseku. V vsakem odseku pa imajo zanesljivo večino liberalci in kar se sklene v teh odsekih, to obveselja tudi v zboru.

Koroško. Kako dobro je, da ima vlada učiteljstvo v svoji oblasti, vidi se najbolj pri koroških učiteljih, ki so v službi pri kaki soli na slov. delu dežele; kajti ti ščujajo, kakor na povelje, skorej vsi zoper slov. ljudske šole. Da storijo tako iz prepričanja, tega jim pač nihče ne verjame, tedaj le na željo, ki jim pride od zgoraj, iz Celovca. — Kakor po drugih deželah, tako tudi Korošci niso zadovoljni s slov. katol. shodom v Ljubljani in kar je čudno, še celo »Miru« ni bil povolji.

Kranjsko. Da je pošta najboljša, če je v državnih rokah t. j. cesarska, nihče ne dvomi in zato želé občine, posebno po mestih, naj vzame država pošto v svoje roke. Tako se pogaja sedaj obč. svet v Novem mestu za to, da prevzame država tamošnjo pošto na svojo skrb: vse kaže, da se to izgodi. — Dež. glavar, g. Oton Detela je izvoljen za častnega občana v občini Radeški pri Zidanem mostu.

Primorsko. Šolski zavodi, katere vzdržuje slov. društvo »Sloga« v Gorici, preselijo se v nove, visoke in svetle prostore. Šola se začne na njih prihodnji ponedeljek. Mesto pa se brani še vedno slov. ljudske šole. Kako dolge se!

Tržaško. Rojane so vas pri Trstu in ondi stane veliko slov. delavcev. Sedaj so si ustanovili posojilno društvo in to kupuje jedila ter jih daje po ceni svojim udom. Tako se izognejo žitnim in drugim odeluhom v mestu.

Istersko. Laška večina v dež. zboru v Kopru posluhuje se svoje moči nasproti slov. in hrv. poslancem brez vsake meje. Niti v enem odseku ne mara katerega izmed njih. Tudi dež. glavar ni hotel govoriti slovenski ali hrvaški, češ, da je laški jezik za vse dober!

Hrvaško. V Oseku ustanovi se prihodnje leto dež. sodnija ali banski stol. V tem mestu je sila veliko judov in skoraj vsi veljajo za pristne Nemce.

Ogersko. Novi ogerski primas, nadškof Vaszary krepko zastopa pravice katoliške cerkve, sedaj posebno zoper kalvince. Vlada ga sicer ne ovira pa tudi podpira ga ne, ali le malo, tako bolj iz daljave.

Gališko. Cesar je dovolil, da se osnuje rusinska gimnazija v Kolomeji. S tem se ustreže vsaj po nekaj želji rusinskih poslancev. V deželnem zboru pa še sliši vlada gotovo več tacih želja, ali jim jih izpolni?

### Vnanje države.

Rim. Nemški katoliški so preveseli lepega pisma, katero so jim poslali sv. oče Leon XIII. za vezilo, ko je v Mogunciji bil 39. katol. shod. Nemški katoliki pa tudi zaslužijo pohvaljenje, kajti tako moški so drugje le redki katoliki, kakor so pri Nemcih.

Italijansko. V Genovi, kjer je bil Kristof Kolumbus svoje dni doma, bile so zadnji teden velike slovesnosti njemu v hvaležni spomin. Tudi kralj Umberto in kraljica Margarita sta se jih vdeležila in so ju, kakor se piše, ljudje pozdravljali z velicim veseljem. To pa pri

vročekrvem ljudstvu, kakor je laško, ne pomeni ravno veliko. Vse drugače je lahko že jutre.

Francosko. Veliko se sicer govori in prav tako, če ne več, piše o blagih, katere prinaša ljudem republika in možje, ki so ji na čelu. Sem ter tje izve pa se vendar-le resnica in ta ni vesela, kajti država leze čedalje, globlje v dolgove in reda ni nikjer, najmanj pa pri solah in kar je lahko verjeti, pri — kasah. O golju-fijah na škodo države govorijo ljudje veliko, da-si ne smejo pisati o njih, vsaj ne resnice!

Angleško. Novo ministerstvo se dolgo ne pokaže, kaj da je ali kaj da hoče. Kriva je tega pač visoka starost predsednika, lorda Gladstone. Če je človek 85 let star, premisli dobro, kaj hoče in pri Angležu še velja to bolj, kakor pri kom drugem, saj so oni radi, če gre vse »lepo po malem«. Tedaj pa počakajmo!

Nemško. Radi nam naši Nemci kažejo na Nemce, tam zunaj v rajhu; sedaj pa, ko je ondi v večih mestih kolera in to ne brez uzroka — sedaj so tihi ter se nič ne piše o veliki nesnagi, ki je po nekaterih nemških mestih, izlasti še v Hamburgu. Ta nesnaga pa je ondi v resnici velika in prav ona je kriva, da kolera ne more h koncu, če bi tudi rada.

Rusko. Kaj bode iz homatij v Pamiru, doli v Aziji, kjer ima ruska vlada gotovo vmes svoje roke, tega še ne zna nihče. Misli se, da hoče car čez Pamir v Indijo, ki je v oblasti Angležev, toda tega car brž ne misli, kajti do Indije je še dolga pot in tudi trnja je na nji veliko, ker se tje ne da priti brez orožja, brez vojske z Angleži.

Srbsko. Ali se obdrži novo ministerstvo in torej liberalci? To vprašanje še je vedno vsem na jeziku, ali dati odgovora, da se vzdrži, ne upa si nihče. Tudi nam se zdi, da še v Srbiji ni doba za liberalce.

Grško. Pod grško kraljestvo spada tudi nekaj bolgarskih krajev in ti dajo vselej grški vladi veliko dela, ker so nemirni in se menijo pičlo malo za to, kar terja vlada od njih. Sedaj jim ni prav, da imenuje vlada učitelje na njih šole, to imenovanje, mislijo, bilo bi bolj za-nje, saj dobiva učiteljstvo tudi le od njih plačo. Ni brez vsega ta misel!

Afrika. Velika tolažba je za nas v Evropi, da v Afriki letos ni čuti o kužnih boleznih, kajti od dot bi jim bila pot do nas precej lahka, vsaj lažja, kakor od gorenjih mrzlih krajev.

Amerika. Po celi južni Ameriki vre, kakor na ognjišču, skorej v nobeni republiki ni mirno in če se prekucne v kateri kaka vlada, to veseli ljudi v drugih ter jim daje korajžo, da še poskusijo deti svojo obveljavo. Tako življenje ni veselo!

## Za poduk in kratek čas.

### Spomini iz jutrovih dežel.

Piše F. S. Šegula.

(Dalje.)

#### X. Kaj je drviš? Druga premišljevanja.

Kaj je drviš? Suniti, Šiiti, Hassan-Hossein. Razmišljevanja o slavi in propadu Turčije.

Kakor žgeči ogenj plantelo je v moji domišljiji vse, kar sem danes gledal. Skrili so se sveti občutki iz Marijinega vrta; njim bo prišel čas, ko bom doma, obhajal šmarnice pred Marijinim altarjem. Danes je živo pred me stopilo vse, kar sem čital kedaj o mohamedanski veri. Danes sem se marsikaj učil bolje razumevati.

Odkod in kaj je drviš? Perzijska beseda »drviš« in arabska »fakir« pomenja svojevoljno ubogega,

pobožnega moža. Eni si sami svoja pravila napravijo, drugi pa v družbi po samostansko živé. V resnici so drviši fanatični voditelji zaslepljenega ljudstva in najhuja zapreka kristjanstva.

Najimenitniša sta reda tulečih in plesajočih drvišev.

Čudni so pač mohamedanski verski obredi, čeravno nje zaničevati me je strah. Saj sem opazoval toliko svetega navdušenja in pobožnosti! Kje je med kristjani, posebno odličnimi kristjani še toliko ljubezni do vere svoji očetov?

Pač je prav govoril Jezus Kristus: »Eden je dobil 5 talentov, drugi 2, tretji le 1. Prvi so kristjani, slednji mohamedani. Po ti meri se bo pa tudi račun dajal, kedar bo Vsegamogočni k sodbi prišel, in bolje bode mohamedanu?»

Mohamedanstvo je v ozki zvezi z židovstvom in kristjanstvom. Izlam varno čuva v Hebronu grob Abrahamov in Rahele grob pri Betlehemu, časti proroka Iza (Jezusa) in siti Miriam (gospo Marijo). Izlam je naslednik sina Abrahamovega, Izmaela. Sicer ta nima obljube, ali ima tudi blagoslov. Solnce mu ne sija, vendar mu sveti mesec, ki dobiva od solnca svojo luč!

To so vam bili prvi verniki, stari mohamedani!

Omar, prvi kalif, živel je le o ječmenovem kruhu in smokvah; blazina iz palmine slame je bilo njegovo ležišče. Imel je le dvoje oblačil, poletno in pozimno, oboje na vse strani zakrpano. Jezdil je zmiraj na velblodu, nikdar na konji. Ravno tako priprosto živeli so njegovi namestniki in uradniki. Saracenski kronist Masudi pripoveduje: Enkrat so se pritožili prebivalci sirskega mesta Hemo pred Kalifom zoper njegovega namestnika Said-Ibu-Amir, da nikogar ne sprejme pred solnčnim izhodom, da nikogar po noči ne sprejme in se ne prikaže po en celi dan vsakega meseca. — Kalif ga pozove na zagovor. Said pa se zagovarja: »Ker nimam službenika, moram v jutro rano si sam kruh mesti in peči. Po noči molim iz korana, dokler me spanec ne premaga. Ker imam le eno srajco, ne zamorem se prikazati one dni, ko si jo sam perem in sušim!« — Omar daruje zvestemu namestniku tisoč cekinov, Said pa jih kmalo med uboge razdeli.

Ta izvanredna priprostost, združena z ogujenim verskim navdušenjem in čistim pravicoljubjem nam razlaga, kako je zamogel Mohamed tako napredovati. Bojeval pa se je zoper pokvarjeno krščansko življenje na Jutrovem, ko so bizantinski carji, posebno »car in papež« Justinijan ljudstvo sila stiskali, cerkveni in posvetni dostojanstveniki pa, ki so postali to le po cesarski milosti, so razuzdano živeli (bizantinizem, cezarpapizem).

Slovinci se ve, da so Turka spoznavali v celo drugi podobi. »Krvoločni Turčin« je divje roparsko razsajal nekedaj po lepi Sloveniji. Ali tedaj je že zdavna propalo čisto versko navdušenje, propala nrvnost in priprostost, ostala le krutost, fanatizem, razuzdanost. Posvetne moči se ve, da so imeli še obilo in pustošili svet. Toda z vero propala je kmalo tudi posvetna moč, hira in hira, ter dela prostora boljim ustanovam. Od vseh stranij rijejo bolje verske in politične nakane v strohnelo truplo turškega carstva. Nikdo ne bode zamogel braniti kristjanstvu si staro last in stara prava zopet priboriti nazaj.

(Dalje prih.)

**Smešnica.** Kmet se razgovarja z mestnim bahačem, ali njegovo bahanje mu mrzi, zato napelje večkrat besedo na bika. »Kaj?« vpraša bahač na to kmeta, »kaj govoriš vedno o biku; ali gre to na-me?« »Ne«, odvrne mu kmet, »ne, to ne meri na Vas, saj je še več bikov v okrajju.«

## Razne stvari.

(Kolera.) V času, ko je nevarno, da se prikrade kolera tudi v naše kraje, zapovedali so naš mil. knezofskof, naj opravljajo č. duhovniki posebno molitev pri sv. maši, da nas večni Bog ovaruje te morilke, prihodnjo nedeljo pa je iz tega namena splošnja pobožnost po vseh župnijah naše škofije.

(Gimnazija.) Vsled zanesljivih poročil lahko naznanimo, da se vrši na c. kr. gimnaziji v Mariboru vpisovanje novincev jutre dne 16. septembra in v soboto dne 17. septembra pa potem za ostale dijake. V nedeljo, dne 18. septembra se slovesno odpre novo gimnazijsko poslopje in se svečanost začne ob 8<sup>1/2</sup> s slovesno službo božjo v cerkvi sv. Alojzija.

(Deželni zbor) v Gradci dobi, kakor se nam poroča, v sklepanje načrt nove postave za družino in mi želimo, da se jim obnese bolje, kakor pri sedanji.

(Vabilo.) Društvo »Kmetovalec« v Gotovljah ima dne 18. septembra ob 1/4. uri popoldne svoj IX. obč. zbor. Vspored: 1. Pozdrav. 2. Govor v živinoreji gosp. dež. in okr. živinozdravnika, M. Jelovška. 3. Govor. »Ali se nam res dandanes slabeje godi, kakor nekdaj. 4. Društveno poročilo. 5. Sprejem novih udov in pobiranje letnine. 6. Deklamacije. 7. Volitev novega odbora. 8. Slučajnosti. Zborovanje kratkočasi domači mešani zbor. K mnogobrojni vdeležbi vabi najprijaznejše odbor.

(Milodari za cerkev Matere Milosti v Mariboru.) Iz Ljutomera 10 gld., iz Savinjske doline 20 gld., iz Konjic 1 gld. Hvala Bogu!

(Shod volilcev) v Malinedelji se je sijajno izvršil, volilci so izrekli domoljubno zahvalo in popolno zaupanje svojemu državnemu poslancu dr. Gregorecu; isti poslanec skliče svoje volilce dne 18. t. m. v Slatinu, dne 25. t. m. pa z g. dr. Jurtelo skupaj pri Sv. Janži na Dravskem polji, vselej kmalu po popoldanski službi božji.

(Slov. paralelke.) Na c. kr. gimnaziji v Mariboru bode letos slov. paralelka ali vsoprednica že za četrto šolo. Tisti stariši, ki želé svojega sina v prvo latinsko šolo vpisati v Mariboru, storé še to lahko dne 16. septembra od 9.—12. ure dopoldne. Opomenimo jih, da vpišejo svoje otroke v slov. vsoprednico, ker jim bode vsaj nekaj lažje shajati, kakor pa v nemškem oddelku.

(Bralno društvo), ki ima svoj sedež na Cvenu pri Ljutomeru, ima prihodnjo nedeljo na Krapji veselico za svoje ude, pa tudi gostje so dobro došli.

(Podružnica) društva »Südmark« se je rodila dne 1. septembra v Ormoži in ji je na čelu velik Nemec — Čeh Gedliczka. Kakor je torej načelnikov praded čul v tevtoburskih logovih medveda, istotako tudi pradedje skorej vseh ostalih udov te »velike podružnice«.

(Župnijski izkušnji) so se podvrgli ti-le gg.: Adam Grušovnik, kaplan v Žalci; Ivan Kapler, kaplan v Šmartinu pri Slov. Gradci; Jakob Merc, kaplan v Šentilji pod Turjakom; Jakob Očgerl, kaplan pri Sv. Lovrenci v Slov. goricah in Števo Turkuš, kaplan pri Sv. Petru nižje Maribora.

(Umrla) je v noči 11. septembra č. s. Ljudmila Arzenšek, pri č. šolskih sestrah v Mariboru, v 22. letu svoje dobe. Naj počiva v miru!

(Gluhonemih) se je bilo uno nedeljo zbralo pri 2000 v Berlinu ter so imeli v katoliški cerkvi sv. Dorotheje slovesno službo božjo. Pridiga je bila čez evangelje »o ozdravljenji gluhonemega moža«.

(Bakljado) priredili so tržanje v Šmariji pri Jelšah svojemu županu, g. dr. Fr. Jurteli na večer dneva 4. septembra. Po dolgem času ima torej ta po vsem naroden trg tudi narodno starešinstvo!